Heimskringla.

1. ár — Winnipeg, Man. 9. September, 1886. — Nr. 1.

ALMENNAR FRJETTIR.

Frá Útlöndum.

Meðal hinna markverðustu tíðinda, sem gjörst hafa í Norðurálfu frá því í lok maímánaðar í vor til þessa tíma, er hið tvöfalda fall Gladstone-stjórnarinnar frá völdum á Englandi, ef svo má að orði kveða. Í hið fyrra skipti fjell hann fyrir atkvæðagreiðslu á þingi, og í síðara skiptið fyrir atkvæðum alþýðu við þingkosningarnar í síðastliðnum júlí mán. Það fór eins og til var getið, að írska málið kom karli á kjen. Það var á mánudag 7. júní að byrjað var að ræða um hvert frumv. Gladstones um löggjöf á Írlandi skyldi sýndur svo mikill, svo óverðugur heiður, að það væri lesið upp í annað skipti. Nóttina eptir, skömmu eptir miðnætti, var loks gengið til atkvæða og fjellu þau svo, að 311 voru með því að það væri lesið í annað skipti, en 341 voru á móti. Og þá samkvæmt reglunni, sem búin er að ná hefð á Engl. lagði Gladstone niður völdin bað drottningu að leysa upp þingið og stofna til nýrra kosninga, því hann sá ekki annan veg beinni nje samkvæmari sínum kenningum, en að láta almenning skera úr hvert Írar skyldu heldur hljóta þvingunarlögin eða löggjöf og það frelsi, sem þessari menntaöld sæmir svo miklu betur Þeir sem harðast mæltu móti frumvarpinu voru menn úr Gladstones eigin flokki, Hartington lávarður og Joseph Chamberlain, ásamt fleirum. Þóttust þeir sjá sjer greiðan veg til upphefðar og metaog bjuggust jafnvel við að ná taumhaldinu á stjórninni að Gladstone föllnum, en í rauninni voru þeir eigi annað en leiksoppar í höndum Salisbury-sinna En það sáu þeir ekki þá, en ætla má að nú sje augu þeirra betur opin, að minnsta kosti er þess tilgetandi um Chamberlain, því með þessu atferli sínu er hann búin að eyðileggja sig í augum alþýðu; fyrir ári síðan var hann haldinn í hávegum og álitinn líklegastur eptirmaður Gladstones, en nú er hann einskis nýtur. Hartington stendur betur; er að nafninu foringi hins fjórða flokks á komandi þingi, er kallast *Liberal-Unionists* eða frjálslyndir bandamenn. Það er að segja: Þessi flokkur heldur fast við sínar pólitisku skoðanir í öllum málum nema þessu írska. Í því fylgir hann Salisbury og Tory-flokknum til þess að viðhalda eining ríkisins, sem hann álitur algjörlega sundraða um leið og Írar fá löggjöfina.

Þingið var leyst upp hinn 25. júní. Í hinu opna brjefi til þingmanna var drottning óvenjulega fáorð. Það var fyrir henni, í tilliti til írska málsins, eins og fyrir ferðamönnum stundum hún „varðist allra frjetta", og gat engin af brjefinu sjeð hvern[illegible]g hún leit á það mál. Undireins og [illegible]ng var uppleyst byrjaði kosninga[illegible]íðið fyrir alvöru, og stóð yfir lát[illegible]t til þess um 20. júlí. Á þeim [illegible] skorti ekki grimmilegar atlög[illegible]f beggja rjettara sagt, af allra [illegible]nna hálfu. Var sótt fram svo [illegible]lega, að, (þó ótrúlegt megi [illegible]) þingmenn hjer í Ameríku [illegible] jafningja sína í því er á[illegible]kun frekju, skarnyrða og [illegible] um andstæðinga sína. Sem [illegible] á æsingar meðal alþýðu [illegible] þess að eitt skipti ætlaði [Chamb]erlain að flytja ræðu um írska [illegible] Islington, þar sem hann var [illegible]nur fjölda kjósendanna. Þeg[illegible]salurinn var orðin þjett skip[illegible]heyrendum og hann ætlaði [illegible] gjörðist svo mikill glaum[illegible]ert þar með fylgdi [illegible]ist svo mikið og látlaust að [illegible] tók til fótanna og flýði út [illegible] dyr húsins, og varð ekki meira [illegible]haldinu, en klæði hans báru þess ljósar menjar, að hann hefði komið á mannfund um kveldið.

Gladstone sjálfur, þó lasin væri, ferðaðist víða um England og Skotland, flutti ræður og ástundaði á alla vegu að koma mönnum í skilninginn um nauðsyn stjórnarbóta á Írlandi. Mátti heita að för hans frá London norður til Edinborgar og þaðan til ýmsra staða væri ein sigurför. Hvervetna þar sem vágnlestin var stöðvuð var samankomin hinn mesti manngrúi, sem ekki leyfði lestinni að fara af stað fyr en öldungurinn ávarpaði hópinn með nokkrum orðum. Er það mælt að engum hafi alþýða fagnað jafn mikillega og honum, sem sýndi ljóslega hve mikið alþýðu traust hann hefur, þrátt fyrir útfall kosninganna. Þrátt fyrir heilsubrest og ónóg afl til að tala eins hátt og snjallt og hann vildi, þá spilaði hann svo á hjartastrengi áheyrendanna, í ræðum sínum, að þeir allir gengu honum á hönd gjörsamlega, á meðan hann stóð frammi fyrir þeim. Seinustu ræðuna flutti hann í Liverpool, og endaði hann hana á þessa leið: „Það var hjer í þessari borg, að jeg fyrst dró lífsanda minn, og þennan lífsanda hef jeg nú dregið í 76 ár. Samkvæmt lögum náttúrunnar verður þess því ekki langt að bíða, að jeg hverfi til duptsins aptur, og ekki ólíklegt að þetta verði í síðasta skipti sem jeg tala í Liverpool. Jeg bið yður nú að strengja þess heit, að hinn menntaði heimur ekki framar skuli hafa ástæðu til að kalla Írland hið enska Pólland, að það skuli ekki framar vera til. Það er búið að vera Englands Pólland nógu lengi. Hlustið eptir boðum forsjónarinnar, drengskaparins og heiðursins. Hringið út hinu gamla. Hringið inn hinu nýja. Hringið út hinu ófarsæla tímabili sundurlyndis og ófriðar. Hringið inn blessunarríku tímabili einingar og friðar".

Gladstone var endurkosinn í fimmta skipti til að vera fulltrúi Midlothian-búa, en það er í fjórtánda skipti að hann tekst þingsetu á hendur. Jafnvel þó margir væri Gladstone skaðlegir mótpartar við kosningarnar, þá verður engum þeirra jafnað við gamla Jón Bright, hinn víðfræga mælskumann og stjórnfræðing, og skarð það í flokk Gladstones verður ekki auðfyllt, því alþýðutraust hans er mikið á Englandi. Bright gamli kveðst fús til að vinna að öllum mögulegum umbótum í stjórnarskipaninni viðvíkjandi Írlandi, í framtíðinni eins og að undanförnu, en að Írum sje gefin sjálfstjórn, það getur hann ekki hugsað til, og sízt af öllu kveðst hann þola þá uppástungu, að kaupa landið af landsdrottnum og skipta því milli smábændanna, sem þá skuli hafa það til æfilangrar eignar.

Eptir því sem næst verður komist verður tala meðmælenda írsku löggjafarinnar á næsta þingi 279, en tala mótmælenda 391; tala þingmanna er öll 670. Þessum 670 er þannig skipt í flokkana: Salisbury hefir 317 fylgendur, Gladstone 191, Parnell 88 og Hartington 74. Hartington er skuldbundin til að fylgja Salisbury í öllum málum, sem lúta að írska málinu, og verður hann því að ábyrgjast sinn flokk þegar til atkvæða kemur. Í hans flokki eru þeir Bright og Chamberlain.

Gladstone sagði af sjer ráðsmennskunni hinn 21. f. m. og fáum dögum síðar tok Salisbury við henni. Áður hann tækist á hendur að mynda ráð sitt lagði hann hart að Hartington að gjörast æðsti ráðherra, og gjörði drottning einnig sitt til að fá því framgengt, en það varð þó ekki. Hartington treysti sjer ekki til að rígbinda sig svo við Tory-flokkinn, til þess að hann hinsvegar langaði sáran í embættið. Neitaði því öllum þeim boðum, um sæti í ráðinu, svo Salisbury mátti sjálfur fara af stað og smala saman ráðgjöfum. Meðal þeirra, sem Salisbury hefir kjörið fyrir ráðgjafa má nefna William H. Smith, George Hamilton lávarð, Randolph Churchill lávarð, og Sir Micheal Hicks-Beach. Er hinn síðastnefndi kjörinn til Írlands-ráðgjafa, og má nærri geta hversu vel Írum líkar hann, þegar þess er getið, að hann er mjög áfram um að þvingunarlögin sje endurnýjuð á Írlandi. Churchill lávarður er fjármálastjóri og forvígismaður fulltrúadeildarinnar á þingi. Hamilton lávarður er æðsti sjóflotastjóri og Smith hermálastjóri. Hinn nýji Indlands ráðherra er Sir Richard Asheton Cross; hinn nýi yfir póstmeistari er Cecil Raikes; og hinn nýji nýlendna ráðherra er Eward Stanhope. Londonderry lávarður er kjörin til Írlandsstjóra í stað Aberdeens lávarðar, sem Gladstone stjórnin sendi þangað og sem af öllum landstjórum Íra var þjóðinni kærstur. Eptir því, sem sögur fara af Londonderry verður hann ekki kær gestur í kastalanum í Dublin.

Þing Breta var opnað á miðvikudaginn (18. f. m.) og var óvenjulega fátt fólk umhverfis Westminster um daginn, sem meðfram kom til af því að steypiregn var og hráslaga kuldi.

Prinza burtrekstrar málið á Frakklandi er fyrir löngu samþykkt og þeir flæmdir úr landi. Greifinn af Paris kaus sjer heimili í kastala á Svissaralandi, og situr þar síðan. Honum voru boðin heimili í ýmsum ríkjum Norðurálfu, sem og fleirum af prinzuaum, sem sýnir að víða eiga þeir inni. Það er ekki sannað enn að þetta spor lýðveldisstjórnar Frakka hafi verið heppilegt. Það eitt er víst að meðan þeir voru að búa sig til brottfarar úr föðurlandinu voru allmiklar æsingar meðal alþýðu, prinzunum haldnar veizlur og þeir kvaddir með trega. Þykir mörgum að þetta spor stjórnarinnar geti orðið til þess að fýsa upp hinn hálfkulnaða vonarneista í brjóstum þeirra, er unna konungsstjórn, og af þeim litla neista getur enn orðið óviðráðanlegt bál. Greifinn af Paris verður sarkari mitt í útlegðinni, í sínum afskekkta kastala á Svissaralandi, heldur en í hinni glaummiklu, gjálífu Parísarborg. Ofsókninni fylgir meðaumkun, og meðaumkunin getur orðið það meðal sem hjálpar honum til hásætisins.

Stjórn Frakklands gengur annars fremur stirðlega um þessa mundir, og veldur því einn maður, en það er hinn nýji hermálastjóri og æðsti herforingi ríkisins, að nafni Boulanger. Er hann maður kornungur, ofstopafullur og metnaðargjarn. Um undanfarin tíma hefir hann fyllt blaðið Figaró með framúrskarandi æstum pólitiskum ritgjörðum, og ekki alls fyrir löngu háði hann einvígi við Baron einn, er orsakaðist af þrætum á þingi, útaf prinza-málinu. Það þykir öllum greinilegt að hann er ákafur með að reyna sig við þjóðverja við fyrsta tækifæri, í þeirri von að ná aptur Alsace-Lorraine fylkjunum undir Frakkland. Fjöldi hinna helztu manna á Frakklandi óttast hann og ætla að hann muni ekki hætta fyr en hann gjörist alvaldur á Frakklandi. Aptur aðrir, og ekki svo fáir, meina að hann muni ætla að viðreisa konung-stjórnina aptur. Yfir höfuð er hann sá maður er Frakkar ekki treysta þar þeir eru nú komnir að raun um að hann er til alls búin.

Lúðvík I, vitskerti Bavarin konungurinn drekkti sjer ásamt húslækni sínum Dr. Gudden, í Starndbergs-vatni, skamt frá höfuðstaðnum Munchen. Óttar bróðir hans var þegar kvaddur til konungs, en þar hann er einnig vitskertur, þá er Luitpold prinz hinn næsti að skyldugleikum í kárlleggina, ríkisráður, en vinnur allt í nafni Óttars konungs. Þessi af-fengið svo mjög á móðir þeirra, að hún hefur legið rúmföst síðan.

Lúðvík konungur var fæddur 25. ágúst 1845, og varð konungur í Bavarin þegar hann var 19 ára gamall. Framanaf æfinni sýndi hann þrek mikið og gáfur og var að allra áliti röggsamur ríkisstjóri. Árið 1870 var hann með hinum fyrstu, af smákonungum þýskalands, til að mæla með sameining þess og Prússlands í eitt keisaradæmi. Þessu máli fylgdi hann öfluglega þrátt fyrir mótstöðu allra sinna þingmanna, er voru grimmir fjendur Prússa, og átti því ekki svo lítinn þátt í að Vilhjálmur Prússakonungur gjörðist keisari hins sameinaða þýskaveldis í Versölum 1871. Jafnframt, undir eins á unga aldri, var hann framúrskarandi ákaflyndur, einræningslegur og sælífur. Öll hans orð og allar hans athafnir báru vott um brjálsemi samblandaða skörpum gáfum, svo að hann var sannur Hamlet í flokki Norðurálfu prinza.

Vilhjálmur keisari hefur nýlokið kynnisferð um meginhluta þýzkalands, svo og til Austurríkis, að síðustu. Er það mælt að aldrei hafi karli verið fagnað jafnalmennt og í þessum ferðum sínum í sumar. Meðal annara staða er karl heimsótti var Agsborg, dvaldi hann þar næturlangt og þótti íbúum mikils um vert, því síðan 14. júlí 1792, þegar Frances I. og kona hans Maria Theresa gistu þar yfir nótt, hefir ekki þýzkur konungur eða keisari dvalið þar svo lengi. Keisarinn kom og til Munchen og dvaldi þar stutta stund, hitti Luitpold prinz að máli en ekki sá hann Óttar konung. Þegar Óttar konungur heyrði þjóna sína ræða um komu keisarans spurði hann: „Hvaða keisari"? „Þýzkalands keisari, yðar hátign" svöruðu þjónarnir. „Segið það aptur, það á vel við mig" svaraði konungur, og eptir litla þögn bætti hann við: Ó'já, þið meinið Barbarossa, jeg hafði gleymt honum. En jeg er meiri en Barbarossa. Jeg er hinn tvíhöfðaði þýzki Ari, og í mínum tveimur höfðum er nú svo mikill verkur, og verkur og verkur", og til þess að sýna þjónunum að hann væri veruleg örn fór hann að reyna að fljúga og var að því meira en klukkutíma.

Í fyrri viku sátu þeir þýzkalandskeisari og Austurríkis keisari saman í Gastein í Austurríki ásamt sínum æðstu ráðgjöfum. Voru á þeim fundi endurtekin loforðin um að þessi tvö ríki skyldu vera samhuga í að láta eingan ágreining milli þjóðanna verða að vandræðum og um fram allt ákveðið, að þessar tvær þjóðir skyldu takast á hendur að viðhalda friði Norðurálfu, en í því var sjerstaklega haft tillit til Rússa og Englendinga, sem óttast er að fari í hár saman fyrst og fremst útaf Batum-hafnar málinu (Batum er við austurenda svartahafs sunnanvið Kákasusfjöll, er allmikill verzlunarstaður, og heur þar verið opin höfn fyrir öllum þjóðum, en nú hafa Rússar lokað henni, það er að segja gjört hana að flotastöð, og með því, einu sinni enn, rofið Berlinar-samninginn), svo og út af Afghana-landamæra málinu, sem nú er farið að brydda á þrætum í, á-ný.

Abbe Liszt, hinn nafnfrægi ungverski Piano-leikari og lagsmiður ljezt aðfaranótt hins 1. f. m. 75 ára gamall.

Alexander Búlgara jarl, sagði sig frá ríkisstjórn á laugardagsmorguninn 21. f. m., og ljet flytja sig, undir herverði, út yfir landamærin. En íbúar höfuðstaðarins, Sofia, ruku samstundis til og báðu Rússa ásjár. Voru þeir, sem færðu konsúl Rússa þessa bæn, svo auðmjúkir að þeir allir krupu á knjám meðan hann talaði við þá

Frá Ameríku.

Bandaríkin.

Alþingi Bandaríkja var slitið fimtudaginn 5. f. m. kl. 4 e. m., eptir 241 daga setu. Á þeim tíma hafði fulltrúadeildin 185 samkomur og öldungaráðið 164. Alls voru lögð fyrir þingið 13,292 umvörp til laga og 2,945 fleira en fram voru lögð á þinginu í fyrra. Þessi frumvörp voru á öllu upphugsanlegu stigi, frá frumvarpinu um að borga daglaunamanni við þinghúsið kaup fyrir aukaverk, til frumvarpa um tollbreytingar, fjárhags og önnur stórmál þjóðarinnar. Af öllum þessum frumvarpa fjölda voru það einungis 1,101 sem samþykkt voru af báðum deildunum, og af þeim öðluðust 987 lagagildi, og af þeim aptur samþykkti forseti 806 og staðfesti með undirskript sinni en 181 öðluðust gildi án hans samþykkis og voru allt takmarkandi lög, það er að segja, lög er takmarka skuldheimtutíma og lutu þau flest að því, að takmarka þann tíma, sem þessum og hinum var veittur til að sanna að hann ætti eptirlaun skilið fyrir framgöngu sína eða sinna í innanríkisstríðinu, eða að stjórnin skuldaði honum fyrir átroðning af hálfu hermanna o. s. frv. Forseti ónýtti 113 frumvörp, og eitt frumvarp öðlaðist ekki gild fyrir þá ástæðu, að þingi var slitið áður forseti fengi það til yfirvegunar og undirskriptar. Á þessu eina þingi hefir Cleveland forseti ónýtt 4 frumvörp fleiri en allir aðrir forsetarnir hafa ónýtt til samans frá stofnun lýðveldisins. Og af þeim 113 frumvörpum, er forsetinn ónýtti var einungis eitt gjört að lögum samt með ⅔ allra atkvæða beggja deildanna.

Þingið ákvað að á þessu fjárhagsári (1886—'87) skyldi 365 milj. dollars varið til ýmsra þarfa stjórnarinnar, en það er 45 milj. meira en á síðasta fjárhagsári. Af þessari upphæð ganga 76 milj. í eptirlaun sem er 16 milj. meira en í fyrra. Tæplega hálf fjórtánda milj. gengur til hafnabóta og til umbóta á vatnavegum, og fá suðurríkin meginhluta þess fjár. Þingið veitti og $15,000 til að senda verkfræðinga til að ákveða hvert hinn fyrirhugaði Hennepinskurður (milli Mississippi-fljótsins hjá Minneapolis í Minnesota og Michigan-vatns) geti orðið að svo almennum notum, að yfirstjórnin megi kosta gröptinn.

Innihald hinna helztu frumvarpa. er öðluðust lagagildi á þessu þingi er á þessa leið:

1. Heimilisrjettarlögunum, viðvíkjandi heimilisrjettarlandi innan járnbrautabeltanna, er breytt svo, að þar sem menn samkvæmt gömlu lögunum gátu ekki fengið nema 80 ekrur ókeypis, innan þessara ‚belta', þá fá nýbyggjar framvegis eignarjett fyrir 160 ekrum; eins fá þeir eignarrjettinn fyrir 80 ekra viðbót, sem fyrir löngu hafa tileinkað sjer þær samhliða ábúðarjörðinni. „Járnbrautarbelti" eru svo nefnd af því að á vissu svæði hverju megin brautarinnar gefur stjórnin fjelaginu aðra hvora ferh.mílu af landi; belti þessi eru sumstaðar yfir 30 mílna breið hverju megin brautarinnar.

2. Allt járnbrautarland, liggjandi í löglega stofnuðu **County** í hverju ríki og **Territory** innan Bandaríkja, er hjer eptir skattgilt, hvort sem tilheyrandi járnbrautafjelag hefir eignarrjett fyrir því eða ekki, og hvert sem yfirstjórnin hefir það sem trygging fyrir ógoldnum peningum eða ekki.

3. **Territory**-lögunum er breytt þannig, að löggjafarþing þeirra herur framvegis ekki vald til að semja aukalög, einstökum mönnum, fjelögum eða stöðum í vil, ekki heldur hefir löggjafarþingið, **County**, eða bæjarstjórnir vald eða leyfi til að veita einstöku fjelagi peningastyrk, eða gefa því skuldbinding sína til að borga tiltekna fjárupphæð á tilteknum degi. Ekki heldur hafa County eða bæjar stjórnir leyfi til að taka meira lán gegn veði í fasteignum hjeraðsins en nemi 4 af hundraði í skattgildum fasteignum.

4. Tíu milj. og 600 þús. dollars verður varið til herskipasmíða; á að smíða 5 ný og fullgjöra hinn 4 járndreka, sem nú eru í smíðum.

5. Eptirlaun ekkna og munaðarlausra barna Norðanmanna hermanna í innanríkisstríðinu eru hækkuð um þriðjung eru minnstu laun ekkna nú $12 á mánuði. Og eptirlaun hermanna, er limlestust, eru hækkuð um ein sjötta á mánuði.

(Framhald á fjórðu blaðsíðu).